

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen
Enheten för mervärdesskatt och punktskatter
Henrik Kjellberg

Vår referens/dnr:
2021-125

Er referens/dnr:
Fi2021/02661

2021-09-07

Remiss av förslag till Energiskattedirektiv

Föreningen Svenskt Näringsliv lämnar följande synpunkter på förslaget.

Sammanfattning av synpunkter

- Svenskt Näringsliv är i grunden positivt till att direktivet revideras och moderniseras för att anpassas till klimatmålen och stärka en sund konkurrens inom unionen. Samtidigt är det viktigt att konkurrenskraften för företagen inte försämras. En mer ändamålsenlig utformning av skatten, för att gynna klimatet och prissätta utsläpp, hade varit att införa en obligatorisk koldioxidskattekomponent i direktivet.
- Konsekvenserna för det svenska näringslivet är alltför oklara och därför måste en grundlig konsekvensanalys göras avseende företagets energibesättning och konkurrenskraft. Vidare har det inte publicerats någon konsekvensanalys för hur de olika förslagen inom ramen för fit for 55 samlat påverkar förutsättningarna för företagen.
- Svenskt Näringsliv delar regeringens ståndpunkt att en medlemsstat även fortsättningsvis måste ges möjlighet att beskatta el och bränslen olika beroende på var och hur bränslet används. Med anledning av detta är det viktigt att regeringen verkar för att det inom direktivets ramar ska vara möjligt att även fortsatt kunna beskatta yrkesmässig förbrukning på EU:s minimiskattenivå.
- Den föreslagna rankingen mellan olika bränslen med beaktande av miljöprestanda kan bli utmanande och få snedvridande effekter.
- Hållbara biobränslen bör fortsatt undantas från beskattning.
- Undantag och nedsättningar bör främst användas för att främja EU:s konkurrenskraft och för att undvika koldioxidläckage, inte för socialpolitiska syften som "energy poverty".
- Svenskt Näringsliv instämmer i regeringens ställningstagande att Sverige inte ska stödja eventuella förslag från kommissionen om övergång från enhällighet till kvalificerad majoritet inom EU på skatteområdet. Det är angeläget att värna om nationell suveränitet i skattefrågor.
- Den föreslagna genomförandetiden för medlemsstaterna till den 1 januari 2023 är orimligt kort.

- Kravet på enhällighet ger regeringen ett veto. Sverige har alla möjligheter att driva på viktiga förändringar av det föreslagna direktivet, en möjlighet som måste användas för att inte försämra förutsättningarna för företag i Sverige.

Bakgrund och förslaget i korthet

Grunder för förslaget

I promemorian lämnas förslag till ändringar för att genomföra rådets direktiv (EU) 2020/262 av den 19 december 2019 om allmänna regler om punktskatt.

Ett nytt Energiskattedirektiv ska enligt förslaget ersätta det befintliga Energiskattedirektivet, som styr beskattningen av el och bränslen, från den 1 januari 2023.

Kommissionen anger att det nuvarande energiskattedirektivet från 2003 är föråldrat och inte återspeglar EU:s klimat- och energipolitiska ramar eller EU:s rättsliga åtagande att minska växthusgasutsläppen med minst 55 procent fram till 2030, jämfört med 1990, och om en klimatneutral kontinent senast 2050.

Enligt Kommissionen finns bl.a. följande brister i nuvarande energiskattedirektiv:

- Det finns ingen koppling i direktivet mellan minimiskattesatserna för bränslen och deras energiinnehåll eller miljöpåverkan.
- Reglerna har inte hållit jämna steg med utvecklingen av alternativa bränslen, t.ex. renare och hållbara biobränslen och vätgas.
- Reglernas utformning och struktur främjar inte energieffektivitet, renare och hållbara alternativa bränslen eller investeringar och innovation i ren teknik och hållbar energi.
- Det verkliga värdet av de minimiskattesatser som fastställs i direktivet har urholkats med tiden. Ett komplext lapptäcke av undantag och nedsättningar har spridit sig i medlemsstaterna, vilket innebär att det för närvarande inte råder lika villkor på den inre marknaden.

Kommissionen anser att det nu föreslagna energiskattedirektivet bidrar till att lösa angivna brister i nuvarande direktiv. Samtidigt ska de föreslagna reglerna hjälpa medlemsstaterna att säkra intäkter från miljöskatter. De nya minimiskattesatserna och det bredare beskattningsunderlaget kommer enligt kommissionen att bidra till större konvergens mellan EU-ländernas faktiska nationella skattesatser för de flesta produkter. Lapptäcket av nationella undantag kommer att minska, vilket minskar de skadliga effekterna av energiskattekonkurrens och administrativ börda samt ger företagen större rättssäkerhet.

Kommissionens förslag breddar skattebasen genom att fler bränslen beskattas och antalet undantag, som anses främja förbrukning av fossila bränslen, minskar. Strukturen för minimiskattenivåerna ändras genom att de baseras på bränslenas energiinnehåll och miljöprestanda.

Ändringsförslag

De föreslagna ändringarna innebär i huvudsak följande:

- Minimiskatterna i direktivet kopplas till energiinnehåll (anges i euro/GJ) och miljöprestanda istället för volym.

- Energiprodukterna rangordnas i fyra kategorier, där de mest förorenande bränslena beskattas högst. Vid implementering måste medlemsländerna ta hänsyn både till den presenterade rangordningen, och de minimiskattesatser som beslutats. De föreslagna minimisatserna prisjusteras efter Eurostats uppgifter om konsumentpriser.
 - o I kategori ett finns fossila bränslen som beskattas högst och minimiskatten beslutas till €10,75/GJ. Skattesatsen sätts som referenspunkt för övriga.
 - o I kategori två finns bränslen som naturgas och LPG. Skatten uppgår till två tredjedelar av skattesatsen för referenspunkten.
 - o I kategori tre finns hållbara, icke-avancerade biobränslen – hälften av referenspunkten appliceras
 - o I kategori fyra finns avancerade, hållbara biobränslen och biogas, samt förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung. Dessa beskattas med den lägsta minimisatsen på € 0,15/GJ.
- Förslaget utökar scoopet till att inkludera flygtransport (rena fraktflyg undantas) och marina transporter (inkl. fiske). I flygindustrin föreslås en gradvis anpassning av skatten över tio år – för både marina transporter och flygtransport undantas hållbara bränslen från beskattning i 10 år för att skapa incitament för hållbara transporter.
- Förslaget gör inga skillnader på mellan kommersiell och icke-kommersiell användning av uppvärmningsbränslen och elektricitet
- Förslaget breddar beskattningsunderlaget (artikel 2) – och ett antal undantagsregler och nedsättningar av skattesatser tas bort – vissa kvarstår dock och det finns exempelvis möjlighet att undanta hushåll med risk för energy poverty.
- Fler bränslen definieras om energiprodukter och blir skattepliktiga.
- Minimiskattenivåerna ska uppräknas med en årlig indexjustering.
- Kommissionen bemyndigas att genom delegerade akter uppdatera hänvisningar till KN-nummer i förteckningen av skattepliktiga energiskatteprodukter. Detta ska inte medföra att minimiskattenivåerna förändras eller att några bränslen läggs till eller tas bort.

Svenska ståndpunkter

I Finansdepartementets faktapromemoria¹ anges att EU har ett föråldrat energiskattedirektiv, som inte är samordnat med andra EU-åtgärder på klimat- och energiområdet. Direktivet behöver således moderniseras. Regeringen välkomnar därför att kommissionen nu föreslår ett reviderat energiskattedirektiv. Det är generellt bra att möjligheten till undantag och nedsättningar ses över, men en medlemsstat bör även fortsättningsvis i vissa situationer ges möjlighet att beskatta samma bränsle eller el olika beroende på var och hur bränslet eller elen används.

I faktapromemorian konstateras att det i direktivförslaget inte finns någon koldioxidskattekomponent. Någon sådan finns inte heller i det nuvarande direktivet och medlemsstaterna måste inte följa förhållandet i skattenivåerna på det sätt som kommissionen nu föreslår. Finansdepartementet konstaterar att strukturen för den svenska uppdelningen i en energiskatt och en koldioxidskatt, där den senare som huvudregel inte tas ut på förbrukning inom EU ETS, inte ligger i linje med direktivförslaget.

¹ Faktapromemoria översyn av energiskattedirektivet, 2020/21:FPM130, från den 26 augusti 2021.

Synpunkter

Svenskt Näringsliv är i grunden positivt till att direktivet revideras och moderniseras för anpassas till klimatmålen och stärka en sund konkurrens inom unionen. En mer ändamålsenlig utformning av skatten, för att gynna klimatet och prissätta utsläpp, hade varit att införa en obligatorisk koldioxidskattekomponent i direktivet i likhet med den utformning som bland annat Sverige tillämpar. Ett införande av en obligatorisk koldioxidskattekomponent får dock inte innebära att den totala skattebördan ökar i förhållande till nuvarande förslag.

Klimatmålen innebär en historisk omställning till fossilfrihet och det pågår flera omfattande initiativ för att ställa om vårt samhälle till en fossilfri ekonomi. Dessa initiativ innebär att elanvändning kan komma att mer än fördubblas fram till 2045. Det är därför av stor vikt att företagen får de förutsättningar och verktyg som behövs för att kunna genomföra nödvändiga investeringar. Svenskt Näringsliv ser stora möjligheter för de svenska företagen i omställningen men anser samtidigt att det är viktigt att slå vakt om konkurrenskraft som genererar tillväxt och välstånd. En framgångsrik klimatomställning med åtminstone bibehållen konkurrenskraft gentemot omvärlden är en förutsättning för att länder utanför EU inte ska bli avskräckta att genomföra motsvarande omställning som EU har ambitioner att genomföra.

Bristfällig konsekvensanalys

Ett nytt energiskattedirektiv får en stor påverkan på beskattning av bränslen och el, något som får direkta följd effekter på svenska företags konkurrenskraft. Mot bakgrund av detta är det nödvändigt att det finns en grundlig konsekvensanalys som visar hur förslaget påverkar svenska företag. På sid 10 i Finansdepartementets faktapromemoria framgår att underlaget är bristfälligt: "Direktivets konsekvenser för energi- och miljöskatter bör analyseras, bland annat att säkerställa att det inte uppstår oönskade effekter för det svenska elsystemet."

Konsekvenserna för det svenska näringslivet är alltför oklara och därför måste en grundlig konsekvensanalys göras avseende förslagets effekter på företagens energibesättning och konkurrenskraft. Vidare har det inte publicerats någon konsekvensanalys för hur de olika förslagen inom ramen för "Fit for 55"² samlat påverkar förutsättningarna för företagen.

Svenskt Näringsliv anser att det är problematiskt att nödvändiga konsekvensanalyser inte har tagits fram. Goda konsekvensanalyser bör vara en grundförutsättning för att regeringen ska kunna tillvarata svenska intressen på bästa sätt när det finns möjlighet att påverka direktivets utformning.

Ingen skillnad mellan yrkesmässig och icke-yrkesmässig användning

Den möjlighet som i det nuvarande direktivet finns att differentiera skattenivåerna mellan yrkesmässig och icke-yrkesmässig användning föreslås tas bort. Dagens direktiv ger möjlighet att ha differentierade skatter för yrkesmässig och icke-yrkesmässig användning, vilket ligger till grund för Sveriges skattenedsättning för förbrukning av el och bränslen i bl.a. tillverkningsprocessen i industriell verksamhet.

² En samling förslag som syftar till att se över och uppdatera EU-lagstiftningen inom olika områden i syfte att uppnå de klimatmål som rådet och Europaparlamentet enats om. Målet är att minska växthusgasutsläppen med minst 55 procent fram till 2030, jämfört med 1990, och uppnå klimatneutralitet senast 2050.

För svenskt vidkommande, med stora nivåskillnader avseende exempelvis energiskatt på el, är det viktigt att det görs en grundlig konsekvensanalys avseende effekten mellan direktivförslaget och nuvarande beskattning av yrkesmässig och icke-yrkesmässig förbrukning av el och energiprodukter.³ Svenskt Näringsliv delar regeringens ståndpunkt att en medlemsstat även fortsättningsvis måste ges möjlighet att beskatta el och bränslen olika beroende på var och hur bränslet används. Med anledning av detta är det viktigt att regeringen verkar för att det inom direktivets ramar ska vara möjligt att även fortsatt kunna beskatta yrkesmässig förbrukning på EU:s minimiskattenivå.

Möjligheten till lägre skatter för industrin har varit en förutsättning för att kunna kombinera höga klimatambitioner genom höga generella skattesatser på energi med att värna industrins konkurrenskraft och undvika koldioxidläckage.

Ranking mellan olika bränslen

Den föreslagna rankingen mellan olika bränslen med beaktande av miljöprestanda kan bli utmanande och få snedvridande effekter. Exempelvis beskattas vätgas från förnybara källor enligt förslaget på den lägsta skattenivån tillsammans med el, medan vätgas som är baserat på el från kärnkraft beskattas högre. Denna hantering innebär att skatteregler på EU-nivå kan komma att styra medlemsstaternas nationella energimix mer än vad EU:s övergripande klimatmål kräver. Det rimliga vore att elbaserad vätgas som helhet bör omfattas av den lägre skatten.

Mineralogisk process behöver beskattas på en nivå som är förenlig med god konkurrenskraft

Den möjlighet som i det nuvarande direktivet finns att differentiera skattenivåerna mellan yrkesmässig och icke-yrkesmässig användning föreslås tas bort.

I dag har den som förbrukar el eller bränsle för framställning av andra mineraliska ämnen än metaller i en s.k. mineralogisk process möjlighet att få avdrag eller återbetalning för all energiskatt och koldioxidskatt. Exempelvis omfattas tillverkning av cement, kalk, glas, mineralull, tegel, expanderad lera, betongvaror och keramik.

En rimlig hantering, förutsatt att dagens undantag tas bort, är att det sker på ett sätt som är förenligt med god konkurrenskraft. Sverige behöver därför få till stånd en lägre beskattning för yrkesmässig förbrukning.

Hållbara biobränsels beskattning borde utformas så att det stimulerar till omställning

Biobränslen spelar en viktig roll i det svenska energisystemet och är en viktig komponent i övergången till klimatneutralitet, särskilt för att ersätta fossilbaserad energi i transportsektorn. Bioenergi ger en stor mängd förnybar värme och kraft i det svenska energisystemet, med en flexibilitet när och var det behövs.

I dag beskattas inte de flesta höginblandade biodrivmedel, en ordning som Svenskt Näringsliv är positiv till.

³ För el som används i exempelvis tillverkningsprocessen i industriell verksamhet är energiskattenivån nedsatt till 0,6 öre per kWh. Normalskattesatsen för övrig förbrukning är för 2021 35,6 öre per kWh.

Svenskt Näringsliv är kritiskt till de föreslagna variationerna i skattenivåer som är beroende på vilka råvaror som ingår i biodrivmedel. De biodrivmedel som produceras av godkända råvaror enligt förnybarhetsdirektivet bör ha samma skattenivå. Det är viktigt att företagen får tydliga, långsiktiga och ekonomiskt hållbara spelregler för att kunna göra nödvändiga investeringar och ställa om sin verksamhet. Svenskt Näringsliv anser därför att det i detta fall bör vara Förnybarhetsdirektivet som klargör hållbarhetskriterierna för biodrivmedel och inte Energiskattedirektivet.

Undantag för ”energy poverty” borde inte införas

Det möjliga undantaget för energy poverty ter sig märkligt om ambitionen är att renodla och minska undantagen i direktivet. Socialpolitik bör istället vara en nationell angelägenhet som inte bör omfattas av ett energiskattedirektiv. Undantag och nedsättningar bör främst användas för att främja EU:s konkurrenskraft och för att undvika koldioxidläckage.

Kort tid för genomförande

Den föreslagna genomförandetiden för medlemsstaterna till den 1 januari 2023 är orimligt kort med beaktande av att direktivet måste förhandlas klart mellan medlemsstaterna och genomgå de nationella lagstiftningsprocesserna. Berörda företag måste få en rimlig framförhållning för att anpassa system, avtal och rutiner till de nya energiskattereglerna. En rimlig omställningstid för ikraftträdandet är åtminstone två år från det att direktivet godkänns.

Förslag om kvalificerad majoritet måste avvisas

Svenskt Näringsliv instämmer i regeringens ställningstagande att Sverige inte ska stödja eventuella förslag från kommissionen om övergång från enhällighet till kvalificerad majoritet inom EU på skatteområdet. Det är angeläget att värna om nationell suveränitet i skattefrågor. Det innebär att förslaget om nytt energiskattedirektiv ska godkännas av samtliga EU-länder för att godtas.

Kravet på enhällighet ger regeringen ett veto. Sverige har alla möjligheter att driva på viktiga förändringar av det föreslagna direktivet, en möjlighet som måste användas för att inte försämma förutsättningarna för företag i Sverige. Goda villkor för företagande bygger Sverige och skapar förutsättningar för den gröna omställningen.

SVENSKT NÄRINGSLIV

Johan Fall

Robert Lönn

Marie Knutsen-Öy